

JAARVERSLAG 2017

**Studie- en Documentatiecentrum
Oorlog en Hedendaagse Maatschappij**

Studie- en Documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse Maatschappij

Omslagfoto : Voorstelling van het boek 'Was opa een nazi ?'
13.9.2017 op het CegeSoma
Collectie: CEGE-SOMA

Inhoud

Introductie : een belangrijk overgangsjaar	3
Archieven en collecties	4
Digitalisering	5
Publieksgeschiedenis	7
Onderzoek.....	9
Communicatie en informatieverstrekking	11
Events en samenwerking	12
Tot slot	13
Bijlage 1 : wetenschappelijke publicatielijsten	15
Bijlage 2 : jaarcijfers	21
Bijlage 3 : jaarcijfers : aanwinsten	26

Introductie : een belangrijk overgangsjaar

Niet zonder enige trots presenteren wij u het jaarverslag 2017 van het Studiecentrum Oorlog- en Hedendaagse Maatschappij (CegeSoma), meteen het eerste jaarverslag sinds het CegeSoma op 1 januari 2016 als vierde Operationele Directie werd geïntegreerd in het Rijksarchief (KB 23 mei 2016). 2017 was een belangrijk overgangsjaar voor CegeSoma. Nadat Fabrice Maerten vier maanden lang de functie ad interim opnam, trad Nico Wouters op 1 mei 2017 aan als nieuwe verantwoordelijke met Florence Gillet als adjunct. Onder zijn leiding begon een traject van interne reorganisatie en meerjarenplanning (2018-2021).

Dit leidde eind mei 2017 tot een nieuw functioneel organogram. De bevoegdheden van alle leden van de vaste wetenschappelijke ploeg vormden vanaf mei 2017 de basis van de organisatie : digitalisering (Florence Gillet); bibliotheek en publieksinformatie (Alain Colignon), collectievalorisering (Fabrice Maerten), onderzoek (Dirk Luyten), publieksgeschiedenis (Chantal Kesteloot) en communicatie en eventcoördinatie (Isabelle Ponteville). Al deze collega's traden toe tot de staf die elke maand vergadert. In het wetenschappelijk organogram ontbreken nog twee posten, w.o. één voor collectieontsluiting.

We namen in mei 2017 afscheid van het oude wetenschappelijke comité van CegeSoma onder leiding van Serge Jaumain (ULB) en Emmanuel Gerard (KU Leuven). Het gespecialiseerd wetenschappelijk comité werd opnieuw samengesteld (overeenkomstig de bepalingen van het KB van 20 april 1965) met één vertegenwoordiger per Belgische universiteit. Prof. dr. Laurence Van Ypersele (UCL) en prof. dr. Bruno De Wever (UGent) waren bereid om als respectievelijk voorzitter en ondervoorzitter van dit nieuwe comité aan te treden.

Het al in 2016 opgestarte interne reflectietraject werd voortgezet met als doel het CegeSoma voor het eerst een meerjarenplanning te geven. Het nieuwe gespecialiseerde wetenschappelijke comité kwam daarvoor tweemaal samen in 2017 (in september en oktober).

Het KB van 23 mei 2016 dat de integratie regelt, bevestigde de kernopdrachten van CegeSoma. Er is dus geen bedreiging voor de identiteit, kerntaken of autonomie op dat niveau. De vraag is vooral welke concrete keuzes we zelf maken en zullen realiseren. Enkele keuzes liggen voor de hand : ten eerste het versterken van enkele kerntaken en –expertises, ten tweede het verbeteren van de interne organisatie en ten derde het bouwen van concrete bruggen naar de andere operationele directies om vanuit een *win-win*-benadering het CegeSoma een legitieme plaats te geven binnen het Rijksarchief. Dit zijn doelen die gedragen worden door het meerjarenplan met een horizon tot 2021. Dan begint een nieuwe fase, die de definitieve doorstart van CegeSoma binnen het Rijksarchief zal bevestigen. Het meerjarenplan werd in december 2017 gefinaliseerd en tijdens het voorjaar 2018 publiek gemaakt.

Ondanks het feit dat veel energie naar deze 'interne agenda' ging, bleef het CegeSoma in 2017 even actief als de jaren daarvoor. Dit jaarverslag 2017 geeft een bondig overzicht van de belangrijkste activiteiten. Het overtuigt u er hopelijk van dat de onheilstijdingen over het einde van CegeSoma op zijn minst wat voorbarig waren.

Archieven en collecties

De inventarisering en digitalisering van het fonds *Devisenschutzkommando* (ongeveer 20 strekkende meter) bleef in 2017 een belangrijke werf. Eind 2017 was meer dan de helft geïnventariseerd en ca. één derde gedigitaliseerd. Onze vrijwilligersploeg werd versterkt en uitgebreid tot acht mensen (zeven voor de archieven en één voor de bibliotheek).

Met wat ondersteuning van stagiaires realiseerde de vrijwilligersploeg meerdere inventarissen in 2017 (zie de lijst met publicaties in bijlage). Ook aan de beschrijving van onze fotocollectie werd gestaag voortgewerkt, onder meer met steun van onze ASF vrijwilliger (*Aktion Sühnezeichen Friedensdienste*).

Eind 2017 waren 28,000 van de in totaal 55,000 persoonsdossiers van het fonds Inlichtings- en Actiediensten opnieuw verpakt in zuurvrije kaften en geïntegreerd in het excel-databestand. Diezelfde operatie voor de fondsen '*Jours de guerre TV*' en '*Jours de guerre radio*' gaf ons de mogelijkheid de inventaris (in het bijzonder wat de honderden getranscribeerde interviews betreft) op tal van punten te corrigeren.

Eén van de belangrijkste nieuwe archiefaanwinsten was het archief van de Witte Brigade-Fidelio (12 strekkende meter). Het gaat hier om het archief van de enige gewapende verzetsorganisatie van nationaal belang die tijdens WO II in Vlaanderen ontstond. Daarnaast waren er o.m. de 200 interviews over de Tweede Wereldoorlog (WO II) (0,8 strekkende meter, seminarie-oefeningen aan de Universiteit Gent tussen 2000-2003); de archieven van Raymond Demeyer over diens activiteiten bij het Bureau van Economisch Herstel (*Office de récupération économique*) en de Verbodering van Oudstrijders Brussel-Brabant-Henegouwen van de Brigade Piron (0,7 strekkende meter).

In 2017 werden 921 nieuwe titels toegevoegd aan de bibliotheek van CegeSoma (ter vergelijking: in 2016 waren dat er nog 1076).

Het abonnementsbestand van tijdschriften werd van 39 (december 2016) naar 27 teruggebracht, een beweging die mogelijk eind 2018 nog voortgezet gezien de beperkte budgettaire middelen.

Digitalisering

In 2017 werden diverse projecten in het kader van Digit03 afgewerkt, namelijk de digitalisering van de reeks interviews over het dagelijks leven tijdens WO II (de seminarie-oefeningen van Jacques Lory, *Université Catholique de Louvain*, 1984-1998), van de uitzendingen 'Radio-Bruxelles/Zender Brussel' (geproduceerd door de bezetter tijdens WO II) en van het *Belgian Information Center* in New York (eveneens tijdens WO II).

Wat de valorisering van digitale archieven betreft werd de aandacht gericht op het ontsluiten van de meerderheid van de geluidsarchieven van CegeSoma in de leeszaal.

We organiseerden ook een Wikipedia dag op 18 december 2017, die niet enkel diende om de online verwijzingen naar de archieffondsen van het CegeSoma te verbeteren, maar ook om linken te creëren tussen de bijdragen over de WO II en de site *Belgium WWII*.

Dag Wikipedia – 18.12.2017 - CegeSoma

Het CegeSoma neemt ook deel aan diverse lopende BRAIN-projecten (Belspo) binnen het domein van digitalisering.

Het project ADOCHS (rond de kwaliteit van digitale beelden en van metadata binnen digitaliseringsprojecten, <http://adochs.be/>) organiseerde in november 2017 een opvolgingscomité en een workshop rond metadateren (met als spreker Péter Kiraly), waardoor de contacten aangehaald konden worden met de historische archieven van de Europese Commissie, Packed, VIAA, het centrum voor *digital humanities* van de UGent, het NIOD en de *Bibliothèque nationale de France*.

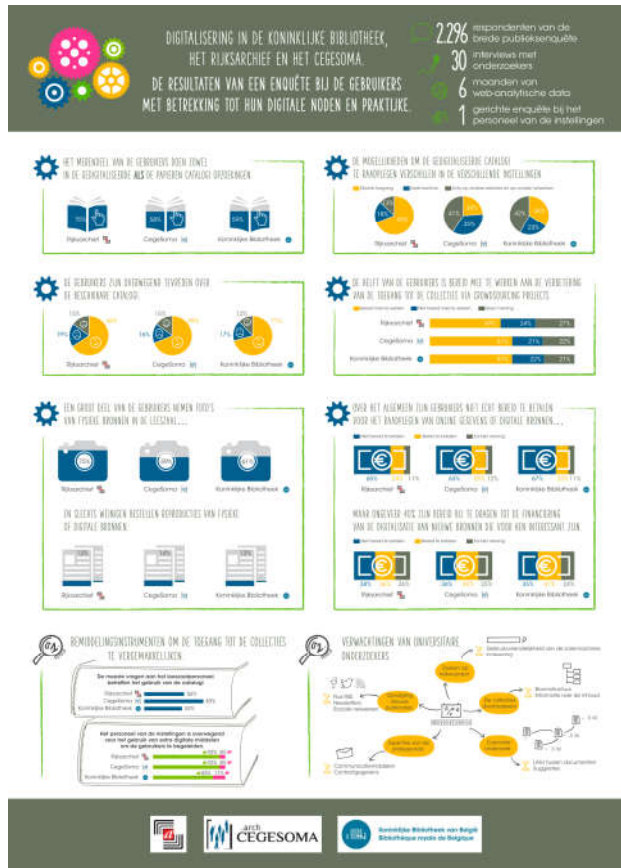
Daarnaast ging op 1 april 2017 het project UGESCO van start (een tweejarig project gecoördineerd door het departement ELIS van de UGent, met als partners CegeSoma, het departement STIC van de ULB, de faculteit Letteren van de KULeuven en de vakgroep geografie van de UGent, over spatio-temporele metadata op basis van de fotocollectie van CegeSoma als case-studie, ww.ugesco.be).

Het project wil een toolbox ontwikkelen voor een geautomatiseerde verbetering van metadata, een web-platform waarin het grote publiek met deze metadata kan werken, alsook een crowdsourcing-module.

Het afronden van het MADDLAIN-project in september 2017 leidde tot de publicatie van verschillende wetenschappelijke rapporten, de acta van de studiedag van 22 februari 2017 en een brochure voor het grote publiek. Al deze publicaties (alsook enkele van de ruwe data van het project) zijn toegankelijk via de website van het CegeSoma.

In het kader van dit project werd in mei 2017 ook een reflectiemoment georganiseerd met het wetenschappelijk personeel van het Rijksarchief in de vorm van een *World Café*. Om aan de behoeften van de gebruikers te beantwoorden werden de volgende zaken al meteen geïmplementeerd :

- diverse ingrepen op de website van CegeSoma (o.m. een directe toegang op de homepage van CegeSoma tot PALLAS);
- de vertaling van bijna 2000 beschrijvingen in de fotocollectie van PALLAS;
- een artikel door Karla Vanraepenbusch en Jill Hungenaert over het vinden van bronnen en referenties in de catalogus van CegeSoma, een artikel dat beschikbaar is op de blog van het project Memex en de site van CegeSoma.

De sector 'digit' van CegeSoma en de dienst digip@t van het Rijksarchief versterkten in 2017 hun samenwerking rond diverse projecten, met name de export van data vanuit PALLAS naar SAM (het nieuwe collectiebeheersysteem van het Rijksarchief), de reflectie over de te digitaliseren fondsen van het Rijksarchief, het bepalen van de prioriteiten voor digitalisering onder het programma Digit04 van federaal wetenschapsbeleid, de standaardisering van werkprocedures, enz.

Er werd een teambuilding en ontmoetingsdag georganiseerd op 16 november 2017, waarin wederzijdse presentaties werden gegeven.

Publieksgeschiedenis

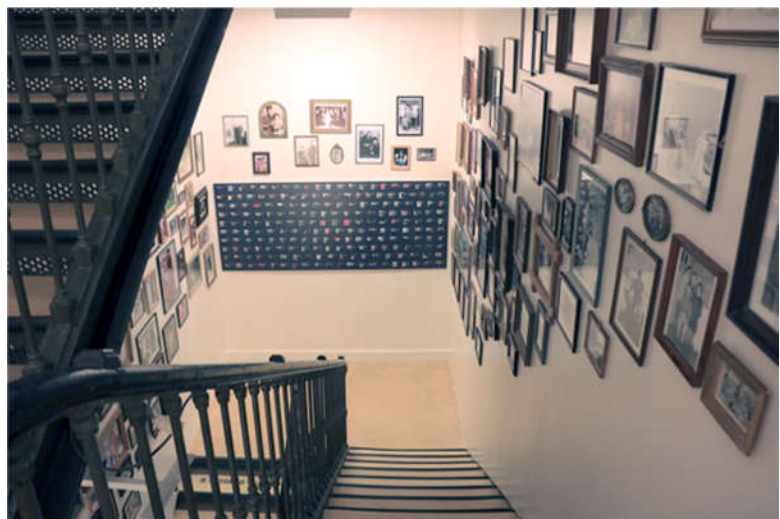

Historische tentoonstellingen in een fysieke museale opstelling, kregen de laatste jaren een centrale plek in het beleid rond publieksgeschiedenis van CegeSoma. In 2017 werd dit voortgezet. Het CegeSoma was de wetenschappelijke partner van de tentoonstelling *Bruxelles, Terre d'accueil?/Gastvrij Brussel?*, een project van en in het Joods Museum in Brussel, gefinancierd door het project Mixity (Brussels Hoofdstedelijk Gewest), de *Fédération Wallonie-Bruxelles*, de Vlaamse Gemeenschap en de stad Brussel.

Deze tentoonstelling, die op 13 oktober 2017 opende voor het publiek (en loopt tot 18 maart 2018), maakte een koppeling tussen enerzijds de historische migratiegolven in Brussel sinds 1830 en anderzijds een reflectie over de hedendaagse trajecten van migranten in wat vandaag een superdiverse stad is geworden.

Die laatste, hedendaagse component was o.m. gebaseerd op mondelinge getuigenissen en hedendaagse kunstwerken. Voor het historische luik van deze tentoonstelling werd o.m. dankbaar gebruikt gemaakt van het rijke archief van de vreemdelingenpolitie in het Rijksarchief. Deze tentoonstelling kon uiteindelijk ruim 10.000 bezoekers verwelkomen.

Overigens gaat CegeSoma in 2018 op dit elan verder, want we startten in 2017 het historisch onderzoek voor een nieuwe tentoonstelling.

Tentoonstelling 'Gastvrij Brussel ?' – Joods Museum van België

Het gaat om het project '*Brussel, november 1918*'. De tentoonstelling opent in september 2018 in het BELvue museum in Brussel.

Deze tentoonstelling wordt gefinancierd door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het federale commissariaat voor de herdenkingen 1914-1918 en federaal wetenschapsbeleid. Dit project kadert in het einde van de 100-jarige herdenking van de Eerste Wereldoorlog (WO I) in België. Het gebruikt de casus van Brussel in de overgang van bezette naar bevrijde hoofdstad om te reflecteren over de ruimere politieke, sociale, economische maar ook praktisch-materiële problemen van een samenleving die na

vier jaar vijandige bezetting een nieuw evenwicht moet vinden. Het historisch onderzoek in 2017 richt zich uiteraard ook op het vinden van historische foto's, filmbeelden en objecten.

Lancering van het online platform Belgium WW II - 27.9.2017 - CegeSoma

Mogelijk de belangrijkste mijlpaal binnen het domein van publieksgeschiedenis, was de lancering van het online platform 'Belgium WW II' (www.belgiumwwii.be) op 27 september 2017. Het project startte in 2015 als een BRAIN-pioniersproject en werd ook mede gefinancierd door de Interuniversitaire Attractiepool (IUAP) 'Justice and Populations'. De site werd gelanceerd met twee grote uitgewerkte thema's: collaboratie en repressie enerzijds, en justitie anderzijds. Het doel van dit online platform is om bondige maar wetenschappelijk verantwoorde informatie te verschaffen over de geschiedenis van België tijdens en rond WO II. Een grote en diverse groep historici werd aangezocht om de inhoud hiervan aan te leveren. Het platform gebruikt vier verschillende ingangspunten (essentiële vragen, virtuele tentoonstellingen, de oorlogsportretten van bekende en onbekende mensen en de eigenlijke encyclopedie) zodat de gebruikers vanuit basisvragen steeds meer specifieke informatie kunnen zoeken. Eind 2017 telde de site 194 thematische artikelen, 70 biografieën, 75 chronologische bijdragen, 17 oorlogsportretten en 11 virtuele tentoonstellingen. De site is volledig tweetalig (een deel is zelfs in het Duits). De site telde vanaf de lancering tot begin 2018 meer dan 30.000 bezoeken.

De projectfinanciering van *Belgium WW II* stopte in oktober 2017 en het is de bedoeling dit platform te integreren in de structurele taken van het CegeSoma. Het platform wordt dus de komende jaren verder uitgebouwd, onder meer rond de thema's verzet en militaire geschiedenis.

Ook voor publieksgeschiedenis is het cruciaal de vinger aan de pols te houden van de internationale ontwikkelingen en mede daarom is het belangrijk dat Chantal Kesteloot, verantwoordelijk voor publieksgeschiedenis bij CegeSoma, in 2016 werd aangesteld als secretaris van de *International Federation on Public History* (<https://ifph.hypotheses.org/>).

Dit belangrijke netwerk organiseert o.m. een internationaal jaarcongres en zal in 2018 een Engelstalig tijdschrift lanceren. Het congres van 2017 vond plaats in Ravenna. Dit congres – met 500 deelnemers en 46 panels – viel o.m. samen met de eerste conferentie van de Italiaanse Vereniging van Publieksgeschiedenis, kort voordien ontstaan. Het congres werd ook gekenmerkt door discussies over de controverse rond het Poolse Museum van de Tweede Wereldoorlog in Gdansk (de voormalige

directeur, Paweł Machcewicz, was eregast op deze conferentie). Dit mondiale netwerk blijft voor het CegeSoma en het Rijksarchief openingen creëren naar een enorme diversiteit aan praktijken van publieksgeschiedenis. In hetzelfde (internationale) verband, vermelden we ook de deelname van CegeSoma als partner aan het *'Applied History and Public History'* netwerk, een Europees Jean Monnet project. Dit driejarig project (2017-2019) brengt vijf landen samen (Duitsland, België, Bosnië-Herzegovina, Polen en Servië), telkens met een 'academisch-' en een 'praktijk'-vertegenwoordiger. Het CegeSoma (Chantal Kesteloot) is voor België de praktijkvertegenwoordiger; Gita Deneckere (UGent) de academische partner. Het netwerk organiseerde in november 2017 een eerste conferentie in Jena (*'Public and applied History on the Battlefields of Europe. Dealing with painful Pasts in the 20th Century'*) waarop o.m. Stefan Berger sprak: de publicatie van deze acta (met als editors Dennis Dierckx, Stefan Berger en Chantal Kesteloot) is voorzien in 2019.

Onderzoek

Voorstelling van het boek van JJ Zurné, 'Tussen twee vuren' - 20.12.2017 - CegeSoma

In 2017 liep het grootschalige IUAP-project *'Justice and Populations'* af, waarvan het CegeSoma één van de partners was (<http://www.bejust.be/>).

Onderzoekster Jan Julia Zurné verdedigde in maart 2017 haar proefschrift over Magistratuur en verzet tijdens WO II aan de UGent.

Op 29 november 2017 kon de handelseditie worden voorgesteld in het CegeSoma.

Na haar proefschrift werkte Jan Julia Zurné aan een onderzoek over de omgang van het gerecht met dodelijk geweld na de bevrijding dat kon worden gelinkt met het verzet. De resultaten werden besproken in een internationale workshop in Brussel op 20 december 2017 en een artikel zal verschijnen in een internationaal historisch tijdschrift in 2018. De resultaten van het IUAP- project werden op 22 september 2017 voorgesteld in het Paleis der Academiën.

Op 28 maart 2017 werd de IUAP-verantwoordelijk voor CegeSoma, Dirk Luyten, overigens uitgenodigd in de Kamercommissie Buitenlandse Zaken als een van de experts op een hoorzitting over de problematiek van de Duitse pensioenen uitgekeerd aan Belgen veroordeeld voor collaboratie.

Het fundamentele onderzoek over de Eerste Wereldoorlog (WO I) loopt nog altijd voort. De twee essentiële projecten voor het CegeSoma zijn The Great War from Below (GWB) en Memories and Experiences of the Great War (Memex). In deze twee BRAIN-projecten (gefinancierd door Belspo) met

diverse universitaire partners werken in totaal negen onderzoekers. Voor het CegeSoma gaat het om Florent Verfaillie (GWB, een doctoraatsonderzoek aan de UGent over de sociale contexten van collaboratie en verzet) en Karla Vanraepenbusch (Memex, een doctoraatsonderzoek aan de Université Catholique de Louvain over materiële herinneringssporen aan WO I in Antwerpen en Luik). Arnaud Charon werkt voor het project GWB bij Operationele Directie 3 van het Rijksarchief aan een doctoraat (ULB) over verplicht tewerkgestelden. De resultaten van dit onderzoek worden verwacht in 2018 of begin 2019.

In het kader van het project *EHRI (European Holocaust Research Infrastructure* - <https://www.ehri-project.eu/>) kwam op 1 september 2017 een tweede onderzoeker in dienst, Francesco Gelati die verantwoordelijk is voor de (geautomatiseerde) data-integratie van de collectiebeschrijvingen van instellingen die Holocaust-gerelateerde archieven bewaren, vooral in Oost-Europa. Verder is het CegeSoma verantwoordelijk voor de privacy-politiek, die vanaf mei 2018 wanneer de algemene verordening gegevensbescherming in werking treedt, zal moeten worden aangepast.

Van bijzonder belang is de nationale wetgeving (voor *EHRI* de Nederlandse), die de uitzondering voor 'archivering in het algemeen belang' en onderzoek nader zal uitwerken. Het CegeSoma is vertegenwoordigd in een werkgroep van het ministerie van Justitie die het Belgische wetsontwerp voorbereidt.

Dirk Luyten gaf als projectverantwoordelijke een presentatie tijdens het *Internationales Archivsymposium* in Koblenz (1-2 juni) over het Belgische luik van het project '*Societies under German Occupation – Experiences and Everyday Life in World War II*' (Herder-Institut/Bergische Universität Wuppertal). Dit project, waarvan CegeSoma de Belgische partner is, moet uitmonden in een bronnenpublicatie over '*Supply and shortage*' in heel bezet Europa. In 2018 wordt gezocht naar vervolfinanciering in Duitsland.

Op 22 november 2017 werd de jaarlijkse studienamiddag van de geassocieerde onderzoekers van het CegeSoma georganiseerd. Vier geassocieerde onderzoekers, die werken over transnationale aspecten van de bezetting, presenteerden er hun lopende projecten.

Er startte in 2017 ook nieuw fundamenteel onderzoek. Op 1 november 2017 kwam Florence Rasmont in dienst als onderzoekster voor het project TRANSMEMO : een BRAIN project van twee jaar over de overdracht van familie-herinneringen rond collaboratie en verzet na WO II, met als partners de UGent en de *UCL*. We hopen ook via dit project onze rijke collectie mondelinge bronnen onder de aandacht te brengen en te valoriseren.

Het CegeSoma is tevens partner als co-promotor in de FWO-doctoraatsonderzoeken van Jan Naert (UGent) over burgemeesters tijdens en na WO I in België en Noord-Frankrijk, en van Janna Aerts (VUB) over Vlaamse dagboeken en dagboekschrijvers tijdens WO II.

Door het wegvallen van de IUAP als één van de federale bronnen voor onderzoeksfinanciering en de vragen rond de toekomst van andere federale programma's zoals BRAIN, blijft de toekomst van het

fundamenteel onderzoek aan CegeSoma precair. Het werpt dus in 2018 de vraag op naar het identificeren van alternatieve financieringskanalen.

Het Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis blijft een belangrijk visitekaartje van het CegeSoma, dat bovendien de nauwe band met de universiteiten belichaamt. Het voortbestaan van het tijdschrift is ook na de integratie in ARA verzekerd (er werd onder meer een nieuwe financiële steun verworven van het FNRS, naast de reeds bestaande subsidie van de Universitaire Stichting). Het tijdschrift leed onder de interne transitie van 2017 : de wijziging van drukker (Fedopress), van vormgever (Rijksarchief) en de nieuwe positie van co-hoofdredacteur Nico Wouters vanaf mei 2017 creëerden vertraging. We slaagden er slechts in één nummer te publiceren in 2017 maar we maken ons sterk dat deze achterstand in 2018 wordt opgelost.

Er werd tot slot ook gestart met de betere afstemming van het wetenschappelijke onderzoek van de permanente wetenschappelijke ploeg op de doelstellingen van CegeSoma. Onderdeel daarvan, was een zekere thematische prioriteitenbepaling voor de wetenschappers die in grote lijnen als dusdanig werd opgenomen in het meerjarenplan : Dirk Luyten (hoofd onderzoek) voor de thema's sociale politiek, arbeidsverhoudingen en arbeidsconflicten, arbeidsmarkt / arbeidsmobiliteit , economisch-financiële geschiedenis, dagelijks leven, justitie en ideologie, Chantal Kesteloot herdenkingen en herinnering, publieksgeschiedenis; Nico Wouters overheden/elites en bestuur, de rol van overheden in herinneringspolitiek (*'state sponsored history'*) en Holocaust; voor Fabrice Maerten verzet, katholiek leven en dagelijks leven tijdens WO II; voor Alain Colignon de collaboratie, militaire geschiedenis (inval, bevrijding), lokale geschiedenis. We verwijzen overigens graag naar de wetenschappelijke publicatielijst 2017 in bijlage.

Communicatie en informatieverstrekking

Een specifieke communicatie aangepast aan de inhoudelijke specificiteit blijft belangrijk voor CegeSoma, maar ook hier betekent de samenwerking met de andere collega's binnen het Rijksarchief een meerwaarde. Vanaf de tweede helft van 2017 vonden maandelijkse vergaderingen plaats tussen de communicatiedienst van het Rijksarchief en de communicatieverantwoordelijke van CegeSoma (Isabelle Ponteville), enerzijds om alvast basisinformatie over de kalender uit te wisselen, anderzijds om een gemeenschappelijk beleid vorm te geven.

CegeSoma verhoogde intussen alvast zijn aanwezigheid op de sociale media, met name facebook. Ook de frequentie van de verspreiding van de Nieuwsbrief nam toe.

In nummers 53 en 55 van *Science Connection*, het gratis en ruim verspreide tijdschrift van Belpo, verschenen diverse mooi geïllustreerde artikelen over CegeSoma projecten (<http://www.scienceconnection.be/>).

Voorstelling van de televisiereeks 'Kinderen van de collaboratie' (Canvas) - 24.10.2017 - CegeSoma

Het aantal wetenschappelijke, historische vragen blijft eveneens stijgen. Ons publiek is vandaag meer geïnformeerd dan ooit, en stelt vaak zeer gerichte vragen vanuit een nood aan een antwoord op maat.

De vragen bereiken ons ook via steeds meer verschillende kanalen : per mail en telefoon, maar geleidelijk ook via *Belgium WWII* en facebook.

Het verschijnen van de bronnengids 'Was Opa een Nazi ?' / 'Papy était-il un nazi?' (waarvan Dirk Luyten co-editor was) en nog belangrijker de zeven uitzendingen van de Canvas TV-reeks 'Kinderen van de collaboratie', hebben geleid tot een sterke stijging van het aantal vragen, vaak van nabestaanden over het collaboratieverleden van familieleden.

Voorstelling van de televisiereeks 'Kinderen van de collaboratie' (Canvas) - 24.10.2017 - CegeSoma

In overleg met ARA2 worden vragen over het raadplegen van gerechtelijke dossiers (repressie na WO II) direct overgemaakt aan ARA2, wat leidt tot tijdswinst voor de aanvragers.

De andere twee centrale thema's in de vragen blijven achtereenvolgens : de verzetsactiviteiten van familieleden, de arbeid in Duitsland en het krijgsgevangenschap.

We kunnen ook aankondigen dat een volledig nieuwe site in de steigers werd gezet, die in 2018 of 2019 de oude site van het CegeSoma zal vervangen. Het voorbereidende werk hiervoor bleef uiteraard vooralsnog onzichtbaar, maar kostte al wel veel manuren in 2017.

Events en samenwerkingen

Samenwerking met de andere operationele directies van Rijksarchief , en met nationale en internationale externe actoren blijft meer dan ooit essentieel voor CegeSoma. Diverse contacten moeten de komende jaren die inbedding van CegeSoma in een breder netwerk versterken. In 2017 leidden diverse contacten al tot nieuwe initiatieven.

We herhalen hier niet de hierboven reeds vermelde activiteiten maar vullen enkel aan. Op 20 januari 2017 vond een conferentie-met-boekvoorstelling plaats rond de boeken *Bruxelles, ville occupée 1914-*

1918 en *La Wallonie dans la Grande Guerre* (met een debat gemodereerd door Anne Roekens van de UNamur met de auteurs Bruno Benvindo, Mélanie Bost, Alain Colignon en Chantal Kesteloot). We vermelden in het kader van samenwerkingsinitiatieven ook de drie vormingsdagen voor Vlaamse lokale onderzoekers onder de titel *'Hoe herdenken we WO II?'* die we organiseerden met Heemkunde Vlaanderen, FARO en het Instituut voor Publieksgeschiedenis op drie zaterdagen in april en mei 2017.

Voorstelling van het boek *'Was opa een nazi?'* – 13.9.2017 - CegeSoma

Twee andere bijkomende belangrijke publieke events in onze conferentiezaal na de zomer waren achtereenvolgens de presentatie voor pers en publiek van het boek *'Was Opa een Nazi?'* in onze conferentiezaal op 13 september 2017 en de voorstelling op 24 oktober 2017 van de VRT Canvasreeks *'Kinderen van de Collaboratie'*.

Niet enkel waren onderzoekers van CegeSoma nauw betrokken bij beide initiatieven; deze twee lanceringsmomenten trokken ook veel aandacht.

Het feit dat ze in onze conferentiezaal plaatsvonden, bevestigt de positie van CegeSoma als kernspeler op het terrein van publieksgeschiedenis rond WO II in België. Ook internationale samenwerking en netwerking blijft belangrijk (en opnieuw verwijzen we naar hierboven reeds vermelde voorbeelden). Enkele bijkomende events die we in 2017 mee organiseerden waren onder meer de internationale conferentie *'Minorities in/at War'* op 9 en 10 maart 2017 (een project gecoördineerd door het Joods Museum en georganiseerd in de Koninklijke Bibliotheek), de workshop *'Limits and Scope of Reconciliation'* (29 mei 2017, met de Universiteit Leiden en de Northern Arizona University), de conferentie rond *'violence'* van het *European Remembrance and Solidarity Network* in het Palais der Academiën (6-8 juni 2017), de conferentie in Kent University (Canterbury) *'Occupations in the age of Total War'* (22-23 juni 2017) met een panelgesprek rond het boek *'Mayoral Collaboration'* van Nico Wouters, de eerste netwerkmeeting van het onderzoeksnetwerk *'Experiencing Commemorations'* (september 2017) en de netwerkmeeting van een intra-universitair netwerk van Holocaustonderzoekers uit Denemarken (19 oktober 2017).

Tot slot

Ondanks de energie die ging naar de interne reorganisatie, ontplooidde CegeSoma in 2017 veel nieuwe initiatieven en kon het zo een wissel op de toekomst nemen via een meerjarenplan (2018-2021).

Drie belangrijke krachtlijnen die hierin duidelijk werden, waren achtereenvolgens: 1° het focussen op de kernthema's (WO I en WO II, de Koude Oorlog en het maatschappelijk debat daarover); 2° het versterken van de band tussen onderzoek en publieksgeschiedenis enerzijds en de collecties anderzijds; en 3° het inzetten op samenwerking binnen het Rijksarchief en externe partners.

2017 was nog om en andere reden een voorbereidend overgangsjaar : in 2018 en 2019 wordt de eeuwherdenking van 100 jaar WO I afgerond en kijken we uit naar de verjaardag van '75 jaar einde WO II' in 2020. Wat dit laatste betreft, is het thema 'verzet tijdens WO II' de komende jaren één van de prioriteiten.

CegeSoma blijft inzetten op historisch onderzoek en publieksgeschiedenis, onder meer door het zoeken naar nieuwe onderzoeksfinanciering en de uitbouw van het online platform '*Belgium WWII*'. Een collectieplan CegeSoma (bestaande collecties en verwervingen) is een lacune en moet er komen in 2018. Tot slot wijzen we erop dat zaken werden voorbereid die de komende jaren hun beslag zullen krijgen : enkele oudere initiatieven van CegeSoma (zoals de 'conferenties' en de 'dag van de jonge historici') zullen in 2018 in nieuwe vorm worden gelanceerd en tot slot, zoals hierboven al vermeld, zal ook de site van CegeSoma de komende jaren worden vervangen.

Bijlage 1 – Wetenschappelijke publicatielijsten

Lijst van archiefinventarissen gemaakt door vrijwilligers en stagiaires in 2017

Aline Cuvelier, *Inventaire des archives de l’Auditorat général « Documentation répression de l’incivisme ». Pièces produites par l’Auditorat militaire de Bruxelles concernant la firme Trama-Albeton*, 6 p.

Stéphanie de San, *Inventaire des pièces à conviction ajoutées aux dossiers des procès concernant les cas de collaboration avec les autorités occupantes, 1940-1944, concernant Marcel Diels, et quelques documents relatifs à A.F. Diels*, 33 p.

Nico Theunissen et Ziad El Baroudi, *Inventaire des archives de l’Auditorat général. Pièces à conviction ajoutées aux dossiers des procès concernant les cas de collaboration avec les autorités occupantes. Pièces concernant Antoine Dupont [bourgmestre rexiste de Huy]*, 26 p.

Nico Theunissen, *Inventaris van het archief Jos Maes [scoutisme en temps de guerre à Malines]*, 9 p.

Anouk Chapuis, *Inventaire des archives de l’Auditorat général. Pièces à conviction ajoutées aux dossiers des procès concernant les cas de collaboration avec les autorités occupantes. Pièces concernant le commissariat général à l’éducation physique et aux sports*, 18 p.

Aline Cuvelier, *Inventaire des archives de l’Auditorat général. Pièces à conviction ajoutées aux dossiers des procès concernant les cas de collaboration avec les autorités occupantes. Pièces concernant Julien Keutgen*, 9 p.

MARGOT BRULARD

Contributions site Belgium WWII (14):

François Berdondini ; Guy Thijs ; Hubert Van De Castele ; Mona Verhage; Paul Struye ; Stan Brenders; Jeanne-Marie François ; Nikolaus Brüll ; Roger Rombaut ; Des artistes belges en Allemagne ; La démocratie en crise ?; Vol et banditisme ?; Entrepreneurs devant le tribunal ; Une répression sans fin ?.

TAMAR CACHET

Lemma’s website Belgium WWII (10) :

Dr. Albert Van Dessel ; Henri Malfait ; Max Bloch ; Oswald Van Ooteghem ; Rika Demoen ; De bevrijdingsmoorden : de moord op rechter Armand Dupont-Lacroix; De zwarte markt aan banden gelegd?; Duitse juridische repressie in bezet België; Eugène Predom : bevoegdheidsconflict met fatale gevolgen; Moord in oorlogstijd.

ANNE CHARDONNENS

- Chardonrens, A., & Van Hooland, S. (2017), 'Autopsie d'un commentaire : étude des métadonnées produites par le grand public dans le secteur culturel', in *Canadian journal of information and library science*, 41(1-2), 52-69.
- Hungenaert, J., & Chardonrens, A. (2017), 'Combining Quantitative and Qualitative Methodologies to Analyse User Behaviour and Access Paths to Digital Content: Case Studies from Three Belgian Federal Scientific Institutions', in *Archives et bibliothèques de Belgique*, 87(1-4), II. Varia, 325-361.
- Chardonrens, A., et al. (2017), 'MADDLAIN montre la voie: Une recherche sur les utilisateurs pour améliorer l'offre numérique des institutions patrimoniales', in *Science Connection*, 53, 10-11.
- Chardonrens, A., & Hengchen, S. (2017), *Text Mining for User Query Analysis: A 5-Step Method for Cultural Heritage Institutions, Proceedings of the 15th International Symposium on Information Science (ISI 2017)*; Berlin, Germany, 13th—15th March 2017: Everything Changes, Everything Stays the Same? Understanding Information Spaces, 177-189.
- Chardonrens, A., Rizza, E., Coeckelbergs, M., & Van Hooland, S. (s.d.), 'Mining User Queries with Information Extraction Methods and Linked Data', in *Journal of Documentation*, soumis pour publication.

ALAIN COLIGNON

Contributions website Belgium WWII (22) :

Le tournant des élections de 1936 ; Elections législatives ; Extrême droite et droites extrêmes ; Presse de collaboration en 1940-1944 ; Zivilfahndungsdienst (« Service civil de Recherches » -Z.F.D.) ; Deutscher Sprachverein (D.S.V.) ; Secours d'hiver ; Amis du Grand Reich Allemand / Mouvement Socialiste Wallon (A.G.R.A. / M.S.W.) ; Collaboration intellectuelle en Belgique ; Mouvement National Populaire Wallon (M.N.P.W.) ; Service des Volontaires du Travail pour la Wallonie (S.V.T.W.) ; 'Le Pays Réel', tribune du Mouvement rexiste ; 'Le Soir', quotidien de la collaboration « modérée » ; 'Le Nouveau Journal', quotidien de la collaboration distinguée ; Henry Bauchau (1913-2012) ; Pierre Daye (1892-1960) ; Raymond De Becker (1912-1969) ; Paul Colin (1895-1943) ; Oswald Englebin (1893-1944) ; Lucien José Streel (1911-1946) ; Victor Matthys (1914-1947) ; Jean, Prosper Teughels dit Prosper Teughels (1889-1942).

Différentes contributions pour le projet MEMEX : « La Grande Guerre des Belges » :

Projet MEMEX (Ouvrage collectif intitulé "La Grande Guerre des Belges - Du café liégeois au Soldat Inconnu" : Trois contributions, dont "Loncin et la bataille de Liège en août '14", "Le concept de "Boches"" (en collaboration avec Chantal Kesteloot), "Le Mémorial interallié de Cointe" (en collaboration avec Karla Vanraepenbusch) à paraître en 2018 chez Racine.

Une recension critique pour la Revue belge d'Histoire contemporaine (à paraître en 2018) :

- Olivier DEFRANCE, Lilian et le Roi. La biographie, Bruxelles, Racine, 2015, (336 p., ill.).

Une notice pour la « Nouvelle Biographie Nationale » (Non encore publiée)

- Paul Collet (1889-1952), homme politique et régionaliste wallon , pour la "Nouvelle Biographie Nationale" (à paraître théoriquement en 2018)

FLORENCE GILLET

- Gillet Florence (dir.), Inside the user's mind. Studying User's digital practices and needs in Archives and Libraries, Proceedings of the conference organised on 22 February 2017 as part of the BRAIN project MADDLAIN, AGR-KBR, Brussels, 2017.

CHANTAL KESTELOOT

Publications papier

- 'De la séparation administrative au nationalisme belge : la quête identitaire du mouvement wallon à la faveur de la Grande Guerre', in Sylvain Gregori & Jean-Paul Pellegrinetti (dir.), *Minorités, identités régionales et nationales en guerre 1914-1918*, PUR, Rennes, 2017, 304 p. 221-234.
- 'Verso la Public History. Rappresentazioni e commemorazioni delle guerre mondiali in Belgio', in *Memoria e Ricerca. Rivista di Storia Contemporanea* 2017/1, pp. 41-60.
- 'Les partis régionalistes francophones' in P. Van den Eeckhout & G. Vanthemsche, *Sources pour l'étude de la Belgique contemporaine*, Bruxelles, Commission royale d'histoire, 2017, 2 vol., pp. 905-913 (texte également paru en néerlandais).
- Dans *l'Encyclopédie critique du témoignage et de la mémoire* : article 'Commémoration' (<http://memories-testimony.com/motclef/commemoration-2/>). Article collectif de Chantal Kesteloot, Bernard Rimé, Valérie Rosoux, Laurence van Ypersele, Karla Vanraepenbusch, Geneviève Warland et Myriam Watthee. Issu du groupe de travail « Commémoration » mis sur pied par Laurence van Ypersele.

Publications en ligne

- Serge Jaumain, Joost Vaesen, Bruno Benvindo, Pierre Bouchat, Eric Bousmar, Nadine Degryse, Chantal Kesteloot et Karla Vanraepenbusch, 'Regards croisés sur un centenaire. Un premier bilan des commémorations de la Première Guerre mondiale à Bruxelles' in *Note de synthèse BSI*, 2017, n. 116, mis en ligne le 6 novembre 2017. Paru aussi en néerlandais sous le titre 'Gekruiste blikken op een honderdste verjaardag. Een eerste balans van de herdenkingen van de Eerste Wereldoorlog in Brussel' et en anglais sous le titre 'A comparative look at a centenary. A review of World War I commemorative events in Brussels'. <http://journals.openedition.org/brussels/1550>

Public History Weekly

- 'Charlottesville and the Controversial Past in Belgium' / 'Charlottesville et le passé controversé en Belgique' | 'Charlottesville und die umstrittene Vergangenheit in Belgien'
<https://public-history-weekly.degruyter.com/5-2017-42/charlottesville-and-belgium/>
- 'Photographs and Occupied Cities' / 'Photographies et villes occupées' | 'Fotografien und besetzte Städte', <https://public-history-weekly.degruyter.com/5-2017-18/photographs-and-occupied-cities/>.

14-18 online

- 'Postwar societies' (mise en ligne : décembre 2017). https://encyclopedia.1914-1918-online.net/article/post-war_societies_belgium

Contributions website Belgium WWII (5)

Amnistie ; Groupe Voorwaarts ; Mémoire ; Historiographie et collaboration ; Centre d'Etudes et de Documentation Guerre et Sociétés contemporaines (CegeSoma).

DIRK LUYTEN

- Els Witte, Alain Meynen, Dirk Luyten, *Histoire politique de la Belgique de 1830 à nos jours*, Bruxelles, Samsa éditions, 2017 , 592 p.
- Koen Aerts, Dirk Luyten, Bart Willems, Paul Drossens & Pieter Lagrou, *Papy était-il un nazi ? Sur les traces d'un passé de guerre*, Racine, Bruxelles, 2017.

- Koen Aerts, Dirk Luyten, Bart Willems, Paul Drossens & Pieter Lagrou, *Was Opa een Nazi ? Speuren naar het oorlogsverleden*, Lannoo, Tielt, 2017.
- Dirk Luyten, 'De FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en zijn voorgangers' in, Patricia Van den Eeckhout, Guy Vanthemsche (eds.), *Bronnen voor de studie van het hedendaagse België, 19e-21e eeuw. Derde herziene en uitgebreide uitgave*, Brussel, 2017, 2 vol, I, p. 475-482.
- Dirk Luyten, 'Parastatalen van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg' in, *Ibidem*, I, p. 616-621.
- Dirk Luyten, 'De vakbonden' in *Ibidem*, II, p. 1017-1038.
- Chantal Vancoppenolle, Joachim Derwael, Dirk Luyten, 'De ondernemingen' in, *Ibidem*, II, p. 915-950.
- Dirk Luyten, 'SPF Emploi, Travail et Concertation sociale et ses prédécesseurs' in, Patricia Van den Eeckhout, Guy Vanthemsche (eds.), *Sources pour l'étude de la Belgique contemporaine, 19e-21e siècle*, Bruxelles, 2017, 2 vol, I, p. 473-480.
- Dirk Luyten, 'Parastataux du SPF Emploi, Travail et Concertation sociale' in, *Ibidem*, I, p. 614-619.
- Dirk Luyten, 'Les syndicats' in, *Ibidem*, II, p. 1019-1040.
- Chantal Vancoppenolle, Joachim Derwael, Dirk Luyten, 'Les entreprises' in, *Ibidem*, II, p. 915-948.

Lemma's website Belgium WWII (22):

Bedrijven ; Clearing ; Commissariaat- Generaal voor's Lands Wederopbouw ; Commissariaat voor Prijzen en Lonen ; Corporatisme (Ordering van het Bedrijfsleven); De herneming van de naoorlogse Belgische Justitie; Economische collaboratie; Galopin Doctrine; Emissiebank; Minister van Justitie-Repressie; Nationale Landbouw- en Voedingscorporatie (NLVC); Private Zuivering; Rechtsherstel-Repressie; Sociale verwachtingen ten aanzien van de Belgische Justitie; Unie van Hand- en Geestesarbeiders (UHGA); Verplichte tewerkstelling ontlopen; Zwarte markt; Achille Van Acker; Alexandre Galopin; Edgar Delvo; Verplichte tewerkstelling; De Wet Vermeylen.

FABRICE MAERTEN

Contributions site Belgium WWII (12):

Aide à l'ennemi ; Attentats commis par la résistance ; Détention d'armes - justice allemande ; Eglise catholique ; Espionnage ; Faux documents – justice allemande ; Parti catholique ; Parti communiste ; Sabotage – justice allemande ; Joseph-Ernest Van Roey ; Norbert Wallez ; Tuerie de Courcelles.

MATHIEU ROEGES

Contribution site Belgium WWII (1) :

Femme dans la collaboration.

JENS VAN DE MAELE

- (avec Rika Devos), 'Les immeubles bureaux', in Yaron Pestzat ed., *Blaton, une dynastie de bâtisseurs*, Brussels, Archives d'Architecture Moderne, 2017 (en cours d'impression).

- 'Vastes bureaux à cloisons vitrées, de manière à permettre un contrôle effectif'. Das belgische Regierungsbüro in der Zwischenkriegszeit', in Stefan Nellen & al eds, *Das Büro*, Bielefeld, Transcript, 2017 (sous presse).

KARLA VANRAPENBUSCH

- Serge Jaumain, Joost Vaesen, Bruno Benvindo, Pierre Bouchat, Eric Bousmar, Iadine Degryse, Chantal Kesteloot et Karla Vanraepenbusch, 'Regards croisés sur un centenaire. Un premier bilan des commémorations de la Première Guerre mondiale à Bruxelles' in *Note de synthèse BSI*, 2017, n. 116, mis en ligne le 6 novembre 2017. Paru aussi en néerlandais sous le titre 'Gekruiste blikken op een honderdste verjaardag. Een eerste balans van de herdenkingen van de Eerste Wereldoorlog in Brussel' et en anglais sous le titre 'A comparative look at a centenary. A review of World War I commemorative events in Brussels'.
- Vanraepenbusch Karla, 'Mémorial interallié', in Ute Daniel, Peter Gatrell, Oliver Janz, Heather Jones, Jennifer Keene, Alan Kramer, and Bill Nasson, *1914-1918-online. International Encyclopedia of the First World War*, issued by Freie Universität Berlin, 6 November 2017.
- Vanraepenbusch Karla, 'Bref récit d'une crise d'identité : de la 'Tour de l'Yser' au 'Musée le long de l'Yser' via le 'Mémorial de l'émancipation flamande' ', in *Mémoires en jeu*, n. 4, septembre 2017, pp. 125-129.
- Laurence Van Ypersele, Myriam Wathée, Chantal Kesteloot, Valérie Rosoux, Geneviève Warland, Bernard Rimé et Karla Vanraepenbusch, notice 'commémoration', publiée dans *l'Encyclopédie critique du témoignage et de la mémoire*, 4 juillet 2017.
- Vanraepenbusch Karla, compte rendu de la publication Tixhon Axel et Derez Mark (2014), 'Villes martyres, Belgique août-septembre 1914: Visé, Aarschot, Andenne, Tamines, Dinant, Leuven, Dendermonde', in *Contemporanea*, tome XXXIX, année 2017, n. 2.
- Verfaillie Florent, Vanraepenbusch Karla et Zurné Jan Julia, carte blanche 'Léopold II, ou les chimères de la neutralité en histoire', dans *La Libre Belgique*, 10 janvier 2017, pp. 42-43.

FLORENT VERFAILLIE

- Verfaillie Florent, Vanraepenbusch Karla et Zurné Jan Julia, 'Léopold II, ou les chimères de la neutralité en histoire', in *La Libre Belgique*, 10 janvier 2017, pp. 42-43.
- Verfaillie Florent (à paraître), 'In the Jails of the Fatherland. The penitentiary repression of 'traitors' after the First World War in Belgium', in Vrints Antoon and Bost Mélanie (ed.), *Doing Justice in Wartime*, Springer, 2018.
- Verfaillie Florent (accepté), 'Des traîtres militaires en habits civils. Parcours et enjeux autour des soldats ayant collaboré en Belgique occupée durant la Grande Guerre', in Debruyne Emmanuel et van Ypersele Laurence, *Au cœur de la Grande Guerre – In the Heart of the Great War*, à paraître en 2018.
- Verfaillie Florent (accepté), 'Female Collaborators and Patriots in Occupied Belgium: Comparative analysis of their social, marital and family contexts', in Brée Sandra, Hin Saskia et Mathijs Koen, *The impact of World War I on marriages, divorces and Gender relations in Europe*, à paraître en 2018.

NICO WOUTERS

- 'Mondelinge Bronnen', in: Patricia Van den Eeckhout en Guy Vanthemsche (eds.) *Bronnen voor de studie van het hedendaagse België, 19e – 21e eeuw*, Brussel, 2017, pp. 1593-1611.
- 'Belgium', in David Stahel and Lisa Lines (eds.), *Joining Hitler's Crusade: European Nations and the Invasion of the Soviet Union*, Cambridge UP, 2017, pp. 260-287.
- met Christophe Busch, Koen Aerts, Bruno De Wever, Luc Huyse, Herman Van Goethem, 'Kunnen we ons verleden recht in de ogen kijken?', opiniestuk 8 november 2017, vrt.be (<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2017/11/08/opinie-kinderen-van-de-collaboratie/>).
- 'La collaboration flamande pendant la Seconde Guerre mondiale, une thématique complexe'

Septentrion - 2017, n° 2, pp. 78-79 (Compte rendu de 'Ils avaient leurs raisons. 14-18 & 40-45. La collaboration en Flandre', un livre de Luc Beyer de Ryke.

Lemma' website Belgium WWII (29) :

Accommodatie; Administratieve collaboratie; Burgerlijk mobilisatieboekje; Gemeentebesturen (lokale administratie); Gerechtelijke crisissen (eerste en tweede); Grootstedelijke agglomeraties; Infiltratie; Informatiebeheer; Ministerie van Binnenlandse Zaken; Ministerie van Financiën; Ministerie van Justitie; Ministerie van Voedselvoorziening; Oorlogsburgemeester; Politiek van het minste kwaad; Provinciebesturen; Rijksarbeidsambt; Secretarissen-Generaal; Gerard Romsée; Jan Grauls; Jan Timmermans; Léo Delwaide; Robert de Foy; Victor Leemans; Conventie van den Haag; Besluitwet van 10 mei 1940; Postverlating; Zomer van 1940; Protocol van 12 juni 1940; Ouderdomsverordening.

JAN JULIA ZURNE

- Florent Verfaillie, Karla Vanraepenbusch en Jan Julia Zurné, 'Leopold II ou les chimères de la neutralité en histoire', dans *La Libre Belgique*, 10 januari 2017, pp. 42-43..
- Zurné Jan Julia, 'Bezetting Tweede Wereldoorlog', in Aude Hendrick en Aude Musin (eds.), *Het verhaal van justitie*, Ghent, Snoeck, pp. 138-139.
- Jan Julia Zurné, *'Een buitengewoon verontrustend gewetensprobleem' De Belgische magistratuur en door verzetsgroepen gepleegd geweld tegen collaborateurs 1940-1950* (ongepubliceerd proefschrift UGent 2017).
- Jan Julia Zurné, *Tussen twee vuren. Gerecht en verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog*, Tielt, Lannoo, 2017.
- Jan Julia Zurné, 'Maintaining order in occupied Belgium? The Brussels public prosecutor's office and wartime political violence 1940-1950' in: Mélanie Bost and Antoon Vrints (eds.), *Doing Justice in Wartime: Multiple Interplays between Justice and Populations during the Two World Wars*, Springer, ybp 2018, pp. 191-219.
- Jan Julia Zurné, 'Unpunishable Crimes? The Belgian Judiciary and Violence against Collaborators 1944-1951' (wordt ingediend bij *European Review of History* in januari 2018).
- Jan Julia Zurné, 'The Belgian judiciary and violence against collaborators 1940-1944' (wordt ingediend bij *Crime, History and Societies* in 2018).

Lemma's website BelgiumWWII (16) :

Conflicten tussen de magistratuur en bezetter; Verzetsmisdrijven; Criminaliteit; Feldgendarmerie; Geheime Feldpolizei; Belgische Magistratuur; Openbare orde; Oberfeldkommandantur; Juridisch personeel; Armand Tilman; Frédéric Eickhoff; Charles Collard; Gaston Schuind; Raoul Hayoit de Termicourt; Duitse inval en Belgische Justitie; Brand in het Justitiepaleis.

FRANCESCO GELATI / - CHARLOTTE HAUWAERT / - JILL HUNGENAERT (cfr FM) - JULIE MAECK (cfr Journaux de Guerre) - FLORENCE RASMONT .

Bijlage 2 – Jaarcijfers

	2017
CHIFFRES DE L'ANNÉE / JAARCIJFERS	
GESTION DES COLLECTIONS / COLLECTIEBEHEER : Archives / Archief	
Acquisitions / Aanwinsten	
Voir fichier Excel séparé/ Zie apart Excel bestand	
Traitement / Ouverture à la recherche // Bewerking/Ontsluiting	
Nombre de m.c. d'archives ouvertes à la recherche : selon le standard ISAD(G) / Aantal strekkende meter ontsloten archief: volgens ISAD(G)-standaard	22
Nombre de m.c. d'archives ouvertes à la recherche : pas selon le standard ISAD(G) / Aantal strekkende meter ontsloten archief: niet volgens ISAD(G)-standaard	8
Nombre de m.c. d'archives non ouvertes à la recherche / Aantal strekkende meter niet ontsloten archief	3
Nombre d'instruments de recherche à publier / Aantal te publiceren toegangen	0
Nombre d'instruments de recherche en ligne / Aantal online toegangen	6
Soin matériel / Materiële zorg	
Archives emballées et réemballées (nombre de m.c.) / Archief verpakt en herverpakt (strekende m)	112
Restaurations effectuées en externe (nombre de pièces); restaurations AGR non comprises / Extern uitgevoerde restauraties (aantal stuks); restauraties ARA niet meegeteld	0
Récolement (nombre de m.c.) / Bestandencontrole (strekende m)	0
GESTION DES COLLECTIONS / COLLECTIEBEHEER : Bibliothèque / Bibliotheek	
Accroissement en volume (un titre = un volume) / Aangroei in volumes (titel = volume)	921
Accroissement en mètres courants / Aangroei in strekkende meter	19,5
Abonnements en cours à des revues / Lopende tijdschriftenabonnementen	27

NUMÉRISATION / DIGITALISERING	
Nombre de scans à la demande / Aantal scans <i>on demand</i>	1474
Nombre de scans pour le service/pour des projets propres // Aantal scans voor de eigen dienst/eigen projecten	47293
Archives/Archief	
Fichiers-Tiff (cumulatif) / Tiff-bestanden (cumulatief)	32697 2
Gigabyte de fichiers-Tiff (cumulatif) / Gigabyte aan tiff-bestanden (cumulatief)	4.1 TB
Bibliothèque/Bibliotheek	
Fichiers-Tiff (cumulatif) / Tiff-bestanden (cumulatief)	14609 7
Gigabyte de fichiers-Tiff (cumulatif) / Gigabyte aan tiff-bestanden (cumulatief)	5.6 TB
Photos/Foto's	
Fichiers Jpeg (cumulatif) / Jpeg-bestanden (cumulatief)	15565 52
Gigabyte de fichiers-jpeg (cumulatif) / Gigabyte aan jpeg-bestanden (cumulatief)	474 GB
SERVICE PUBLIC / DIENSTVERLENING	
Salle de lecture/Leeszaal	
Nombres de visites de travail dans les salles de lecture / Aantal werkbezoeken in de leeszaal	771
Nombres de visiteurs dans les salles de lecture / Aantal werbezoekers in de leeszaal	181
Nombre de pièces d'archives demandées lors des visites de travail / Aantal aangehaalde archiefnummers tijdens werkbezoeken	1308
Nombre de coupures de presse demandées lors des visites de travail / Aantal aangehaalde persknipsels tijdens werkbezoeken	124
Nombre de revues demandées lors des visites de travail / Aantal aangehaalde tijdschriften tijdens werkbezoeken	262
Nombre d'annuaires demandés lors des visites de travail / Aantal aangehaalde 'annuaires' tijdens werkbezoeken	4
Nombre de numéros de bibliothèque demandés lors des visites de travail / Aantal aangehaalde bibliotheeknummers tijdens werkbezoeken	828

Service public scientifique / Wetenschappelijke dienstverlening	
Nombre de questions relatives au contenu / Aantal inhoudelijke vragen	870
Activités publiques / Publieksactiviteiten	
Activités publiques scientifiques (journées d'étude, colloques, ateliers, conférences, présentations d'ouvrage, ...) / Wetenschappelijke publieksactiviteiten (studiedagen, colloquia, workshops, lezingen, boekvoorstellingen, ...)	
Nombre d'activités / aantal activiteiten	26
Nombre de participants / Aantal deelnemers	1636
Expositions / Tentoonstellingen	
Nombre d'expositions / Aantal tentoonstellingen	1
Nombre de visiteurs / Aantal bezoekers	4000
Visites guidées / Rondleidingen	
Nombre de visites guidées / Aantal rondleidingen	9
Nombre de participants / Aantal deelnemers	141
Journées portes ouvertes ou du patrimoine / Opendeurdagen of erfgoeddagen	
Nombre de journées portes ouvertes ou du patrimoine / Aantal opendeurdagen of erfgoeddagen	0
Nombre de participants / Aantal deelnemers	0
Expositions virtuelles / Virtuele tentoonstellingen	
Nombre de visiteurs / Aantal bezoekers	21325
Nombre de visites / Aantal bezoeken	29690
Nombre de pages consultées / Aantal geconsulteerde pagina's	15184 5
Activités scientifiques externes / Wetenschappelijke activiteiten extern	
Nombre d'articles/publications externes // Aantal artikels/publicaties extern *	62
Nombre de conférences, ateliers, participations au comité scientifique d'expositions, etc. / Aantal lezingen, workshops, lidmaatschap wetenschappelijk comité tentoonstellingen, ... *	67
Formations / Opleidingen	
Nombre de formations suivies en interne et en externe (par demi-journée) / Aantal gevolgde opleidingen, intern en extern (per halve dag)	77
Nombre de formations dispensées en interne et en externe (par demi-journée) / Aantal	15

gegeven opleidingen, intern en extern (per halve dag)	
Nombre de participants aux formations dispensées / Aantal deelnemers aan gegeven opleidingen	309
Prêts / Bruiklenen	
Nombre de documents prêtés pour des expositions (interne et externe) / Aantal stukken uitgeleend voor tentoonstellingen (intern en extern)	3
BÉNÉVOLAT / VRIJWILLIGERSWERKING	
Nombre de bénévoles / Aantal vrijwilligers	17
Nombres d'heures prestées sur place / Aantal ter plaatse gepresteerde uren	4586
VISIBILITÉ / VISIBILITEIT	
Nombre de participations actives aux médias (Télévision, radio, presse)/ Aantal actieve deelnames aan de media (televisie, radio, pers)	33
Nombre d'articles et de publications édités en interne/ Aantal artikels of publicaties uitgegeven door ARA-CegeSoma**	141
Website CegeSoma	
Nombres de visiteurs / Aantal bezoekers	31485
Nombres de visites / Aantal bezoeken	52668
Nombres de pages consultées / Aantal geconsulteerde pagina's	17385 7
Facebook CegeSoma (FR & NL)	
Nombres d'abonnés/Aantal geabonneerden ****	1451
Nombre de 'j'aime' / Aantal 'vind ik leuk'	1455
Twitter CegeSoma (FR & NL) : Nombre d'impressions / Aantal 'impressions'	14451
Website Belgium War Press	
Nombre de visiteurs / Aantal bezoekers	12046
Nombre de visites / Aantal bezoeken	16301
Nombre de pages consultées / Aantal geconsulteerde pagina's	15875 5

Newsletter CegeSoma	
Nombre d'abonnés Nouvelles / Aantal geabonneerden Nieuwsbrief	1231
Nombres d'abonnés Nouvelles / Aantal geabonneerden Nieuwsbrief	1067
Nombres d'abonnés Newsletter / Aantal geabonneerden Newsletter	515
RBHC - BTNG	
Nombres d'abonnés payants du Journal of Belgian History / Aantal betalende abonnees voor het Journal of Belgian History	165
PALLAS - <u>Nombres de descriptions introduites / Aantal ingevoerde beschrijvingen</u>	
Archives / Archieven	2187
Manuscrits / Manuscripten	4
Livres / Boeken	1178
Périodiques / Periodieken	76
Coupures de presse / Persknipsels	357
Photos / Foto's	28
<u>Acroissement images / Aangroei beelden</u>	
Nombre / Aantal	726
Dimensions / Grootte	831420
<u>Nombres de mots-clefs introduits / Ingevoerde trefwoorden:</u>	
Archives / Archieven	83
Manuscrits / Manuscripten	11
Livres / Boeken	2480
Périodiques / Periodieken	630
Photos / Foto's	39
<i>* Sont inclus les 27 articles de Julie Maeck dans les Journaux de Guerre - Ne sont pas inclus 3 ouvrages ou articles à paraître en 2018 de JJ Zurné qui a quitté le CegeSoma. / Zijn inbegrepen de 27 artikelen van Julie Maeck in de Journaux de Guerre - Zijn niet inbegrepen: 3 werken of artikelen te verschijnen in 2018 van JJ Zurné die het CegeSoma verlaten heeft.</i>	
<i>** Sont inclus dans ce chiffre les articles du site Belgium WWII et les inventaires effectués par les bénévoles du CegeSoma/ Inbegrepen zijn de artikelen van de website Belgium WWII en de inventarissen gemaakt door vrijwilligers van het CegeSoma.</i>	
<i>**** = 367 en + en 2017</i>	

Bijlage 3 – Jaarcijfers - aanwinsten

Aanwinsten: archief (aan te vullen in strekkende meter)
Publiekrechtelijke archiefvormers
Verplicht
Bewaargeving
Restitutie
Aankoop
Privaatrechtelijke archiefvormers
Bewaargeving
Schenking
Aankoop
Archieven van overheidsinstellingen tot 1795
Archieven van overheidsinstellingen vanaf 1795
Hoven en rechtbanken
Centrale departementen van de nationale/federale regering
Centrale departementen gemeenschaps- en gewestregeringen
Buitendiensten en openbare instellingen federale overheid
Buitendiensten en openbare instellingen deelstaten
Provincie
Regionale en bovenplaatselijke overheden
Gemeenten en andere plaatselijke overheden
Notariaatsarchief
Archieven van privaatrechtelijke instellingen
Kerkelijke instellingen
Particuliere organisaties, verenigingen, bedrijven
Families en personen
Verzamelingen

Parochieregisters (en klappers) + Burgerlijke stand (en tafels)

Andere documentaire verzamelingen

TOTAAL